

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets § 71-tilsyn

Dato: 22-12-2016
Enhed: Sundhedsjura og Psykiatri
Sagsbeh.: SUMBGB
Sagsnr.: 1610577
Dok. nr.: 249642

Folketingets § 71-tilsyn ved Karina Adsbøl (DF) har den 18. november 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 5 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra § 71-tilsynet.

Spørgsmål nr. 5:

”Ministeren bedes oplyse, hvilke udfordringer der har været årsag til, at patienter på Sikringsafdelingen, Afdelingen for Retspsykiatri i Slagelse, kun i begrænset omfang har modtaget ECT-behandling i perioden inden afdelingen selv etablerede mulighed for ECT-behandling? Ministeren bedes samtidig oplyse, om der er eller har været tilsvarende problemer på andre institutioner, botilbud, afdelinger og lignende, og hvad ministeren fremover vil gøre for at patienter, der vil have gavn af ECT-behandling, får adgang til det?”

Svar:

Jeg har anmodet Danske Regioner som driftsansvarlige om bidrag til besvarelsen af alm. del spm. 5. Danske Regioner har oplyst følgende:

”Generelle kommentarer fra regionerne:

Ingen af regionerne angiver at have udfordringer med at yde ECT-behandlingen. Henvi-
sning og visitation til ECT-behandling sker i henhold til lægefaglig vurdering og ordi-
nation. ECT-behandlingen varetages i regionerne som samarbejde mellem psykiatri-
ske afdelinger og anæstesiafdelingerne på de somatiske sygehuse.

Regionsspecifikke kommentarer:

Region Nordjylland:

Patienter indlagt i Psykiatrien i regionen har altid mulighed for at få ECT-behandling, hvis der er behov herfor. ECT-behandling kan tilbydes til indlagte patienter, både retspsykiatriske patienter og tvangsindlagte patienter. Der tilbydes ECT-behandling i begge klinikker i Region Nordjylland, hvorfor der normalt ikke er et transportbehov. Hvis der er behov for liggende transport bestilles en Falck transport, hvor patienten indenfor klinikkens matrikel køres til ECT-behandling.

Region Midtjylland:

Psykiatrien i Region Midt anvender ECT som et behandlingstilbud i både stationært og ambulat regi. Henvi-
sning og visitation til ECT sker i dialog med mellem patienten, patientens behandlingsordinerende læge, ECT-teams og evt. pårørende.

Region Syddanmark:

I Region Syddanmark er der for enkelte afdelingers vedkommende tale om et samarbejde med øvrige afdelinger i forhold til ECT-behandlingen – f.eks. foreligger der en aftale om, at psykiatrisk afdeling varetager ECT-behandling såfremt det skulle blive aktuelt at anvende ECT på en børne- og ungdomspsykiatrisk patient. Herved sikres den nødvendige kompetence og erfaring i forhold til behandlingen. Brugen af ECT-behandling følges løbende, bl.a. ved at forelægge afdelingsoversigt for regionens Psykiatriske Dialogforum fire gange årligt.

Region Hovedstaden:

Region Hovedstadens Psykiatri har retningslinjer for oplæring og uddannelse af plejepersonale og læger som deltager i ECT-behandling. Der foreligger oplæringsprogrammer for ansvarlige sygeplejerske samt ledsagende sygeplejepersonale og der stilles krav om at ledende sygeplejerske deltager i minimum 10 direkte superviserede behandlinger inden selvstændig varetagelse. For læger gennemgås et teoretisk ECT-kursus i den obligatoriske introduktion. Der stilles desuden krav om, at lægen under supervision af erfaren kollega har udført 10 behandlinger, inden der gives tilladelse til, at lægen selvstændigt varetager behandlingen.

Region Sjælland:

Der er i Psykiatrien Region Sjælland udarbejdet en retningslinje for ECT-behandling. I denne retningslinje er der udførlige beskrivelser af indikationer, henvisning, behandling m.v. det fremgår f.eks., at indikationer for behandling med ECT kan være depression, mani, blandingstilstande, katatoni, psykoser med udtalte affektive symptomer eller akut uro, skizoaffektive lidelser eller delirium acutum. Indikationerne er uddybende specificeret i retningslinjen.

Om henvisning fremgår det i retningslinjen, at patienter henvises via sædvanlig henvisningsprocedure, samt at indikation for ECT-behandling skal vurderes ved en speciallæge i psykiatri, ansat ved Psykiatrien Region Sjælland. Der gives ECT-behandling 3 steder i Psykiatrien Region Sjælland: Roskilde, Vordingborg og Slagelse.

ECT-behandling ordineres efter konkret vurdering - bl.a. i henhold til det i retningslinjen anførte - til patienter, der ud fra en samlet betragtning konkluderes at kunne profitere positivt af behandlingen.

Region Sjællands beskrivelse af udfordringer for så vidt angår patienter på Sikringsafdelingen:

Der har tidligere været tilbageholdenhed med hensyn til anvendelse af ECT-behandling af patienter i Sikringsafdelingen, idet det på baggrund af den tilgængelige viden var tvivlsomt, om behandlingen kunne have den ønskede effekt på denne gruppe patienter. Hertil kommer, at det ifølge sundhedsloven er en forudsætning for behandling, at patienten er i stand til at give sit samtykke hertil (informeret samtykke). Nogle af de patienter i Sikringsafdelingen, som kunne profitere af ECT-behandling, var imidlertid så syge, at de ikke var i stand til at give et informeret samtykke til ECT-behandling. Det var således ikke muligt at give ECT-behandling til denne kategori patienter.

Der kan undtagelsesvis foretages behandling under tvang i medfør af lov om tvang i psykiatrien. ECT-behandling med tvang kan dog kun gives på vital indikation. Da patienter på Sikringsafdelingen modtager megen pleje forsøger man løbende at undgå, at tilstanden bliver livstruende. Der bliver derfor særdeles sjældent tale om livstruende tilstande, som ville kunne tilsige tvangsbehandling uden samtykke.

Om den tidligere - dvs. inden Sikringsafdelingen flyttede til Slagelse - begrænsede praksis for anvendelse af ECT-behandling af afdelingens patienter, er det oplyst til § 71-tilsynet, at Sikringsafdelingen indtil november 2015 var placeret i Nykøbing Sjælland. Når eller hvis der på daværende tidspunkt opstod behov for ECT-behandling af en patient fra afdelingen, blev patienten kørt til det somatiske sygehus i Holbæk, idet der ikke var faciliteter - eller personale - til ECT-behandling i Nykøbing Sjælland. Hertil kom, at der forinden eventuel transport af patienter fra Sikringsafdelingen skulle søges om tilladelse til flytningen hos Justitsministeriet, samt iværksættes et passende sikkerhedsmæssigt beredskab, eskorte m.v. Der blev ikke givet ECT-behandling til Sikringsafdelingens patienter i perioden 2014 - 2016, og kun sjældent i årene forud herfor (herunder i akutte tilfælde), først og fremmest fordi der ikke blev vurderet at være tilstrækkeligt behandlingsmæssigt grundlag for at iværksætte indgrebet.

Nyere viden og erfaringer, bl.a. fra internationalt samarbejde, påviser imidlertid god effekt af ECT-behandling ved behandlingsresistent skizofreni. Det betyder, at patienter, der ikke har effekt af medicinsk behandling vil kunne have effekt af ECT-behandling.

I tilknytning til flytningen til Slagelse blev det derfor besluttet, at såvel Sikringsafdelingen som en af de almenpsykiatriske afdelinger skulle have ECT-udstyr, så det blev muligt – med hjælp fra anæstesiologer fra det somatiske sygehus - at anvende ECT-behandling. Ibrugtagning af denne behandlingsmulighed i Sikringsafdelingen er imidlertid trukket ud grundet praktiske og logistiske årsager. Ved eventuel vital indikation har der dog været mulighed for at transportere patienten til den almenpsykiatriske afdeling (beliggende på den anden side af gaden i Slagelse), så der kunne gives ECT-behandling dér. Der viste sig dog ikke konkret behov herfor.

Der er i løbet af efteråret 2016 i samarbejde med anæstesiafdelingen i Slagelse foretaget indkøb af udstyr til ECT-behandling, ligesom der er gennemført den nødvendige efteruddannelse af det personale, der skal forestå behandlingen, og Sikringsafdelingen kan nu selv tilbyde ECT-behandling til afdelingens patienter.

Nogle af afdelingens patienter har den seneste tid udtrykt (selv eller gennem værger) ønske om at modtage ECT-behandling. Såfremt der skal kunne tilbydes den bedst mulige behandling til de få patienter, der enten ikke selv ønsker eller ikke kan tage stilling til ECT-behandling, skal der i lovgivningen skabes grundlag for, at der kan gives ECT-behandling med tvang uden vital indikation. Betydningen af den manglende behandling kan være funktionstab, yderligere sygdomsudvikling og kronificering samt fortsat frihedsberøvelse. Der kan som forudsætning for en sådan behandling evt. etableres en form for godkendelsesprocedure (som det f.eks. tidligere var tilfældet i forhold til anvendelse af oppegående tvangsfiksering, hvor Sundhedsstyrelsen m.fl. skulle inddrages forud for anvendelsen)."

Region Sjælland har i sit bidrag anført, at der skal skabes grundlag i lovgivningen for, at der kan gives ECT-behandling med tvang uden vital indikation, hvis der skal kunne tilbydes den bedst mulige behandling til de få patienter, der enten ikke selv ønsker eller ikke kan tage stilling til ECT-behandling.

Med afsæt i ovenstående vurdering fra Region Sjælland, vil jeg bede Sundhedsstyrelsen om at tage stilling til, hvorvidt der er behov for en lovændring i forhold til patientgruppen på Sikringen.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Birgitte Gram Blenstrup